

KERNSTOK KÁROLY

1873-1940

ÜLŐ NŐ (ÜLŐ ASSZONY, PARASZTNŐ, PARASZTMENYECSKE, MAGÁNYOS PARASZTMENYECSKE), 1907

OLAJ, VÁSZON 110 x 110 CM
JELEZVE BALRA FENT: KERNSTOK KÁROLY 907

KIÁLLÍTVA:

KÜNSTLERHAUS WIEN,
XXX-JAHRESAUSSTELLUNG 1914. NO. 118.
ERNST MÚZEUM, KERNSTOK KÁROLY GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA 1928. FEBR. NO. 100.
(ÜLŐ ASSZONY CÍMMEL)
VELENCE DELLA CITTA DI VENEZIA, XVI.
ESPOSIZIONE INTERNAZIONALE D'ARTE
1928., NO. 1356.
(MAGÁNYOS PARASZTMENYECSKE CÍMMEL)

IRODALOM:

BÁRDOS ARTÚR: KERNSTOCK KÁROLY.
MŰVÉSZET, 1907. 161-169.
(REPR.: 173. ÜLŐ NŐ CÍMMEL)
KERNSTOCK KÁROLY KIÁLLÍTÁSA.
VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1911/49. 986.
(REPR.: 987. ÜLŐ NŐ CÍMMEL)
BERŐ ÖDÖN: KERNSTOCK KÁROLY. KULTÚRA,
1911. II/16. 697-700.
(REPR.: 700. ÜLŐ NŐ CÍMMEL)
LÁZÁR BÉLA: 13 MAGYAR FESTŐ. BUDAPEST,
1912. 105-117.
YBL ERVIN: A VELENCEI KIÁLLÍTÁS MÉRLEGE.
BUDAPESTI HÍRLAP, 1928. SEPT. 28.
ERNST MÚZEUM, KERNSTOK KÁROLY FESTMÉNYEINEK ÉS RAJZAINAK GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA 1938. MÁRC. 13.
KÖRMENDI ANDRÁS: KERNSTOK KÁROLY.
ARS HUNGARICA 16. BUDAPEST, 1936.
(REPR.: 4. PARASZTMENYECSKE CÍMMEL)
DÉVÉNYI IVÁN: KERNSTOK KÁROLY.
LÁTÓHATÁR, 1967/7-8. 713.
HORVÁTH BÉLA: KERNSTOK KÁROLY
1873-1940. KOMÁROM MEGYEI MÚZEUMOK
KÖZLEMÉNYEI 1. TATA, 1968. 451.
DÉVÉNYI IVÁN: KERNSTOK KÁROLY. BUDAPEST,
1970. 6.

"A SZÁZAD LEBELEJÉN KÉSZÜLT KERNSTOK-FESTMÉNYEK A MŰVÉSZ SZEMLELETÉBEN BEKÖVETKEZETT LÉNYEGES VÁLTOZÁSRÓL TANÚSKODNAK. ÚJ KÉPEI - INCSELKEDŐK (1900), SZILVASZEDŐK (1901), KATI A TORNÁCSON (1902), PARASZTMENYECSKE (1907), A KERTBEN (1907)... - A NAGYBÁNYAIK PIKTÚRÁJÁVAL MUTATNAK ROKONSÁGOT." A FENTI SOROKAT DÉVÉNYI IVÁN, KERNSTOK MŰVÉSZE-TÉNEK EGYIK LEGALAPOSABB ISMERŐJE VETETTE PAPIRRA AZ 1970-ES KISMONOGRÁFIA TANULMÁNYÁBAN. KERNSTOKNAK AZT AZ ARCÁT MUTATTA BE EZEKNEK A FESTMÉNYEKNEK A SEGÍTSÉGÉVEL, AMELYET A NYOLCAK PERIÓDUS KERNSTOK-ARCA ÁRNYÉKBA FED ELŐLÜNK. KERNSTOK KÁROLYT LEGINKÁBB A FIMOMRAJZÚ FÉRFIAKTOK, LOVASOK FESTŐJEKÉNT ISMERJÜK, BÁR KORAI ABITÁTOROS, HAJÓVONTATÓS KÉPEIT ÉS KÉSEI TÁJFESTMÉNYEIT IS GYAKRAN REPRODUKÁLTÁK A MÚLTBAN. MŰVÉSZETÉNEK MÁSODIK PERIÓDUSA AZONBAN MÁIG ALIG ISMERT.

AZ ÜLŐ NŐ CÍMŰ PARASZTMENYECSKÉT ÁBRÁZOLÓ OLAJFESTMÉNYE, AMELY HÍVEN REPRESENTÁLJA KERNSTOK PLEIN AIR PERIÓDUSÁT, KEVÉSSÉ ISMERT MÉG A KERNSTOK MŰVÉSZETÉRE ÉRZÉKENYEN REAGÁLÓK ELŐTT IS.

A FESTMÉNY AZ 1928-AS KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS SZERINT ÖZV. DR. ENGELMANN ZSIGMONDNÉ TULAJDONÁBAN VOLT, AKI BÜSZKÉN KÖLCSÖNADTA AZ AZÉVI KIÁLLÍTÁSOKRA. 1938-BAN AZONBAN A MŰVÉSZ MÁR HIÁBA SZERETTE VOLNA MEGSZEREZNI AZ ÚJABB ERNST MÚZEUM BELI KIÁLLÍTÁSRA, "BELGRÁDBÓL" NEM TUDTA PESTRE HOZATNI A MŰVET. KÉRDÉS UGYAN, HOGY TÉNYLEG BELGRÁDBAN VOLT-E AKKOR A FESTMÉNY, HISZEN AZ 1936-OS MONOGRÁFIA DR. BAJTS LÁZÁRNÉ TULAJDONÁKÉNT PRÁGÁBAN EMLÍTI. HORVÁTH BÉLA 1968-BAN UGYANCSAK BAJTS LÁZÁRNÉT JELÖLI MEG A FESTMÉNY TULAJDONOSAKÉNT ÉS "SENTÁT" BAJTSNÉ LAKHELYÉUL.

KERNSTOK PLEIN AIR FESTMÉNYEIT AZT BIZONYÍTJÁK, HOGY AZ IMPRESSZIONIZMUSNAK Ő SEM TUDOTT ELLENTÁLLNI. AZ IMPRESSZIONIZMUS AZONBAN, MELY SEM A NAGYARÁNYÚSÁGOT, SEM A NAGY MÉRETEKET NEM RÉSZESÍTETTE ELŐNYBEN, NEMIGEN FELELT MEG KERNSTOK MONUMENTALITÁSRA TÖREKVÉSÉNEK. EZ TULAJDONKÉPPEN KORLÁT VOLT SZÁMÁRA, AMELYEN ÚGY LÉPETT TÚL, HOGY BELŐLE CSAK AZ ÚJ ESZKÖZKET VETTE ÁT. A FÉNNYEL MÉG TAKARÉKOSAN BÁNIK EZEKEN A NAGYMÉRETŰ SZÉTSZAKON, INKÁBB A FÉNYITTAS ÁRNYÉKOK, SÖTÉTES TÓNUSOK JELENNEK MEG A KÉPEKEN, MINT AZ ERŐTELJES SZÍN- ÉS FÉNYHATÁSOK. KERNSTOK LÁZÁR BÉLA SZAVAIVAL ÉLVE "KERESI MÁR ITT IS AZT A "LÉNYEGET", A NAGYSÁGOT, AZ ERŐT, MIT KÉSŐBB STRUKTÚRÁNAK NEVEZ EL, AMELYÉRT NEMSOKÁRA HŰTLENŰL SUTBA DOBJA AZT A MODORT, MELYBEN OLY VIRTUOZITÁSSAL MOZGOTT..."

AZ ÜLŐ NŐ CÍMŰ FESTMÉNY E VIRTUOZITÁST IGAZOLÓ MŰVEK EGYIKE. A TÉMA A FALUSI NÉP ÉLETÉBŐL VALÓ, MELY TÉMA EBBEN A PERIÓDUSÁBAN KERNSTOK TÖBB FESTMÉNYÉN IS HANGOT KAPOTT. A SZILVASZEDŐK, A TORNÁCSON ÜLŐK ALAKJÁBAN UGYANAZOK A SOKSZOKNYÁS ASSZONYOK, LÁNYOK JELENNEK MEG.

AZ ÜLŐ NŐ HATÁROZOTT TOVÁBBLÉPÉS KERNSTOK PÁLYÁJÁN. A FESTMÉNY AZT IGAZOLJA, HOGY A MŰVÉSZ, BÁR MEGŐRIZTE MÉG RÉGEBBI PLEIN AIR FESTMÉNYEIT EGY-EGY FONTOS MOTÍVUMÁT - MINT PÉLDÁUL A KEZEK SZEREPÉNEK HANGSÚLYOZÁSÁT - A REALISZTIKUS PLEIN AIR-HEZ TÖBBÉ NEM TUDOTT VISSZAFORDULNI. KERNSTOK 1906 ŐSZÉN PÁRIZSBAN JÁRT, AHO L MEGISMERTÉ GAUGUIN, VAN GOGH, CÉZANNE ÉS NEM UTOLSÓ SORBAN PUVIS DE CHAVANNES MŰVÉSZEÉT. ENNEK HATÁSÁRA ÚJ FEJEZET KEZDŐDÖTT MŰVÉSZETÉBEN, AMELY 1907-TŐL DATÁLHATÓ, ÉS MELYET AZ ÜLŐ NŐ CÍMŰ FESTMÉNY IS MUTAT. KERNSTOK EZEN A FESTMÉNYEN MÁR NEM EGY FUTÓ JELENSÉGET FEST, NEM AZT FESTI, AMIT LÁT, HANEM AZT, AMIT TUD. AZ ÉRTELMI ELEMÉK DOMINÁLNAK A KÉPEN, EZEK KERÜLNEK A NATURALIZMUS VÉLETLENSÉGEI HELYÉBE. AZ ÜLŐ NŐ CÍMŰ FESTMÉNYEN MÁR AZ EGYSZERŰSÉGRE TÖREKVÉS, A TUDATOS STILIZÁLÁS, A "TERMÉSZETBŐL A TARTALOM KISTILIZÁLÁSA" FELADAT TELJESÍTÉSÉNEK KEZDETÉT FIGYELHETJÜK MEG, ANNAK A FOLYAMATNAK AZ ELSŐ ÁLLOMÁSÁT LÁTHATJUK, AMELY NÉHÁNY ÉVVEL KÉSŐBB KERNSTOKOT A NYOLCAK VEZÉREGYÉNISÉGÉVÉ AVATTA.

M.V.